

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ В. ІВАСЮКА В РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЕСТРАДНОЇ МУЗИКИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті висвітлюється роль і значення творчості Володимира Івасюка у розвитку української естрадної музики другої половини ХХ ст.

Ключові слова: Володимир Івасюк, композитор, співак, українська пісня, естрадна музика.

Abstract

The article highlights the role and significance of Volodymyr Ivasyuk's work in the development of Ukrainian pop music of the second half of the XX century.

Keywords: Volodymyr Ivasyuk, composer, singer, Ukrainian song, pop music.

Вступ

В історії української музики є знакові постаті, творчість яких відіграла важливу роль у її розвитку. До таких належить Володимир Івасюк - видатний український композитор, поет, основоположник української естрадної музики. Попри вагомий внесок В. Івасюка в розвиток естрадної пісні, творчість митця ще недостатньо досліджена українськими і зарубіжними вченими.

Метою статті є з'ясування ролі і значення творчості В. Івасюка у розвитку української естрадної музики другої половини ХХ ст.

Результати дослідження

В. Івасюк є засновником української естрадної музики, автором 107 пісень, 53 інструментальних творів, серед яких Сюїта-варіації для камерного оркестру (1977), музика до вистави «Прапороносці» та ін. В. Івасюк грав на скрипці, фортепіано, віолончелі, гітарі і прекрасно співав [1].

Творчість В. Івасюка ґрунтувалася на вивченні української народної пісні та фольклору. Завдяки співпраці з талановитими виконавцями (В. Зінкевич, Н. Яремчук та ін.) і наполегливій роботі В. Івасюк став автором пісень, що здобули велику популярність серед слухачів.

М. Івасюк у біографічній повісті про сина писав: «Музика наповнювала його життя неспокійним змістом», а сам композитор казав: «Якщо вважаєш себе хоч трохи причетним до творчості, то шукай вперто, із пристрасстю, радістю і боєм нові теми, сюжети, образи, символи, свіжі інтонаційні фрази. Кожним твором починай новий етап, якісно вищий у своїй роботі. Виражай себе врешті-решт на повну силу, адже людські серця завоюєш тільки оригінальним твором із вагомим змістом і яскравою формою» [3].

У 1969 р пролунала пісня «Я піду в далекі гори», яка була записана на українському радіо. Музику до пісні композитор написав восени 1968 р., а слова взимку 1969 р., коли був студентом Чернівецького медичного інституту. Початкова назва пісні була «Мила моя» та мала відмінності у тексті. Пісня одразу припала до душі слухачам.

Згодом побачила світ нова пісня уже відомого на той час композитора В. Івасюка – «Червона Рута» [5]. Її мелодія, в якій гармонійно поєднані милозвучні ритми з найкращими елементами українського народного співу, вразила слухачів своїм неординарним змістом і лунала повсюдно. Появі «Червоної рути» передувала фольклорно-дослідницька робота композитора, велике захоплення митця українською народною творчістю, зокрема працею «Коломийки», виданою у 1906 р. українським етнографом, фольклористом В. Гнатюком. Цікавим є той факт, що легенд, в яких йдеться про існування «чарівної квітки» було декілька. В першій розповідається про дівчину-гуцулку, яка, долаючи важкі перешкоди, шукає «червону руту» - квітку, що дарує щастя, багатство, долає гіркоту розлуки. А в другому, Червона рута – це квітка, що з'явилася у важкі для українців часи й постала загальноукраїнським символом боротьби за свободу нашого народу. Успіх «Червоної рути», став широкомасштабним – вона звучала по радіо й телебаченню, сотні листів надходили в усі газети й журнали з проханнями надрукувати її. Листи до автора приходили не лише з України, а й далекого Барнаула, Череповця, Орла й Воронежа, а однойменний фільм, знятий Романом Олексівом, переможно транслювався на всіх екранах Радянського Союзу. Така широкомасштабна популярність супроводжувалась дуже цікавим процесом: поступово «Червона рута» перевертіювалась, набувала нових рис, ставала народною.

Через деякий час ноти цієї пісні з'явилися в чехословацьких, румунських, канадських виданнях, її почали виконувати радянські та зарубіжні естрадні колективи, а саме: «Веселі мушкетери», грузинський «Опера», білоруські «Пісняри», польський «NoToCo» та «Скальдови», угорець Янош Коош, болгарин Бісен Кіров, а у 1977 р. показ мод у Лондоні відбувався повністю під музику композитора.

Після смерті В. Івасюка, обставини якої влада тривалий час замовчувала, діяла негласна заборона на його творчість. Був знищений оригінал фільму «Червона рута» (є тільки копія, збережена композитором), твори митця зникли з ефіру, нотних магазинів, репертуару ансамблів та співаків. Це гальмувало розвиток української естрадної музики.

Лише після розпаду Радянського Союзу негласне табу на твори В. Івасюка було знято. У 1989 р. започатковано щорічний Всеукраїнський молодіжний фестиваль сучасної пісні та популярної музики «Червона рута», який проводився у різних містах України (Чернівцях, Запоріжжі, Донецьку, Сімферополі, Києві). Тут представлено шість жанрів: український автентичний фольклор, популярна, танцювальна, акустична, експериментальна та рок-музика. Лауреатами цього авторитетного змагання стали Віктор Морозов, Олександр Пономарьов, Василь Жданків, Алла Попова, Руслана Лижичко, Жанна Боднарук, Вікторія Врадій, гурти «Брати Гадюкіни», «Вій», «Кому вниз» та ін. Проведення цього пісенного форуму сприяло популяризації сучасної української музики, яка наприкінці ХХ ст. досягла свого злету.

Висновки

Отже, внесок Володимира Івасюка в українській культурі другої половини ХХ ст. вдосконалює ідейний і мистецький зв'язок кількох поколінь української інтелігенції. Творчість митця ґрунтується на найкращих зразках українського фольклору у поєднанні з традиціями зарубіжної естради. В історії української музики В. Івасюк залишається початком, основою й разом з тим композитор є зразком, до якого належить тяжіти сучасній українській естраді.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Василюшин М. Володимир Івасюк: сила і серце таланту. – Львів: Укр. Акад. друкарства, 2009. – 368 с.
2. Івасюк Г. Спогади. Електронний ресурс. - Режим доступу: http://www.ivasyuk.org.ua/names.php?lang=uk&id=galyna_ivasyuk
3. Івасюк М. Монолог перед обличчям сина. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.ivasyuk.org.ua/books.php?lang=uk&id=monolog_pered_oblychchyam_syna-2000
4. Криса Л. Вернись із спогадів. – Львів: УКРПОЛ, 2008. – 336 с.
5. Феномен Володимира Івасюка, або «Червона Рута». Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://photo-lviv.in.ua/fenomen-volodymyra-ivasyuka-abo-chervona-ruta/>

Леонтєв Володимир Іванович - студент групи ІПМ-19б, факультет машинобудування та транспорту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: volodymyrleontiev1pm19b@gmail.com

Leontiev Volodymyr I. - student of group 1PM-19b, Faculty of Mechanical Engineering and Transport, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: volodymyrleontiev1pm19b@gmail.com

Науковий керівник - Сідлецька Тетяна Іванівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: sidletska79@gmail.com

Supervisor - Sidletska Tetiana I., PhD Art criticism, assistant professor of Social and Political Sciences Department Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: sidletska79@gmail.com